

4. Вдовенко О. С. Сучасний стан фінансової безпеки суб'єктів підприємництва в аграрній сфері економіки / О. С. Вдовенко. // [Ефективна економіка](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_11_31). – 2014. – № 11. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_11_31

ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ІЗ СПОЖИВАЧАМИ І ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ

Мізік Ю. І., канд. екон. наук, доцент Сінцова О. І., магістр, Дмитрієва Н. О., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

В сучасних умовах підприємства змушені об'єктивно оцінювати свій фінансовий стан, платоспроможність та кредитоспроможність своїх контрагентів, адже ці показники безпосередньо впливають на фінансові результати підприємства. Тому для підтримки фінансової стабільності, яка розвивається у мінливому середовищі, необхідно забезпечити своєчасність надходження коштів від покупців та створити умови для відстрочки по своїм короткостроковим зобов'язанням.

Взаємовідносини між підприємствами, організаціями і установами, а також ними і населенням мають важливу роль у житлово-комунальному господарстві міста, адже являє собою сферу, метою функціонування якої є забезпечення умов належного рівня життєдіяльності населення та функціонування міст, надання якісних послуг.

В умовах існуючої кризи розрахунки з дебіторами та кредиторами на вітчизняних підприємствах водопостачання та водовідведення мають негативні показники, які характеризуються значними сумами заборгованостей та тривалими термінами їх погашення. Згідно із статистикою на початку 2019 року заборгованість населення зі сплати за житлово-комунальні послуги склала 69,4 млрд грн., що на 8,1% менше ніж у 2018 році. При цьому, слід зазначити, що у розрізі послуг показники водопостачання та водовідведення зменшились на 1,1% (89,2% у 2018 році та 88,1% у 2019 році). Але, незважаючи на це, розмір дебіторської заборгованості споживачів перед комунальними підприємствами досі залишається дуже великим [1]. Також, за даними державної служби статистики України заборгованість населення за спожиті житлово-комунальні послуги (без урахування газу та електроенергії) по підприємствах усіх форм власності станом на 1 квітня 2019 року становила 31,05 млрд гривень (станом на 1 січня 2019 року – 24,4 млрд грн.), в тому числі за водопостачання та водовідведення – 3 431,7 млн грн (або 11% від загальної заборгованості) [2].

Чітка організація розрахунків між постачальниками та споживачами має значний вплив на прискорення оборотності оборотних коштів та їх своєчасне надходження. У зв'язку з цим виникає необхідність проведення внутрішнього аудиту розрахунків, спрямованого на поліпшення організації контролю за

дебіторською та кредиторською заборгованостями, що призведе до дотримання термінів платежів та не доведення заборгованості до стану безнадійної.

Господарська діяльність підприємств водопостачання та водовідведення неможлива без контролю, тобто без систематичного спостереження, моніторингу, перевірок діяльності та фінансового аналізу, зокрема динаміки та структури дебіторської та кредиторської заборгованості. Сфера розрахунків з дебіторами та кредиторами в системі управління підприємствами водопостачання та водовідведення далека від досконалої.

Значну увагу практичним та теоретичним аспектам шляхів вдосконалення внутрішнього контролю підприємств розрахунків з дебіторами та кредиторами приділяли такі науковці. [3, 4]

Метою внутрішнього аудиту розрахунків з дебіторами та кредиторами є встановлення об'єктивної інформації про суми зобов'язань, відображених у фінансовій звітності, складання думки про достовірність, законність, повноту та об'єктивність відображених у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності розрахунків.

Для досягнення поставленої мети необхідно отримати аудиторські докази за допомогою використання різних прийомів та джерел. Основними джерелами внутрішнього аудиту розрахунків із споживачами і постачальниками на підприємствах водопостачання та водовідведення можуть бути законодавчі і нормативні акти, наказ про облікову політику, акти, журнали, облікові реєстри, звітність, відомості, платіжні доручення та ін.

Для ефективного проведення внутрішнього аудиту розрахунків з дебіторами та кредиторами аудитору необхідно визначити, які прийоми та методи будуть використовуватись для отримання аудиторських доказів, а також скласти програму аудиту розрахунків з постачальниками та споживачами.

Під час підготовки і планування перевірки аудитор визначає мету та основні завдання перевірки. Після чого необхідно скласти програму розрахунків відповідно до поставлених цілей. Програма перевірки повинна допомогти аудитору виявити існуючі порушення. У таблиці 1 запропоновано порядок проведення та основні аудиторські процедури перевірки розрахунків із споживачами та постачальниками на комунальних підприємствах водопостачання та водовідведення.

Таблиця 1 – Порядок проведення внутрішнього аудиту розрахунків із споживачами та постачальниками

Етап	Задачі аудиту	Процедури аудиторської перевірки
1	2	3
Підготовчий	Оцінка системи бухгалтерського обліку і контролю на підприємстві	Перегляд матеріалів попередніх перевірок, узгодження плану перевірки з керівниками підприємства, попереднє ознайомлення з фінансовою звітністю та статутом підприємства, складання плану аудиторської перевірки.

Продовження таблиці 1

1	2	3
Перевірка	Перевірка відповідності бухгалтерського обліку діючому законодавству, з'ясування правильності відображення в аналітичних і синтетичних регістрах обліку інформації щодо дебіторської та кредиторської заборгованості.	Контроль наявності, якості та реєстрації укладених договорів; звірка залишків по розрахунках за даними Головної книги, синтетичного й аналітичного обліку; перевірка правильності створення і використання резерву сумнівних боргів.
		Контроль повноти й реальності відображення господарських операцій по безготівкових розрахунках у первинних документах; контроль правильності розрахунків у первинних документах.
		Контроль відповідності та своєчасності облікової реєстрації; перевірка безнадійної дебіторської та кредиторської заборгованості; перевірка забезпечення зобов'язань.
		Перевірка претензійної роботи та інші питання, що стосуються аудиту дебіторської заборгованості і зобов'язань.
Заключний	Складання на підставі результатів перевірки звіту внутрішнього аудитора і пояснювальної записки	Підведення підсумків аудиторської перевірки, систематизація робочих документів і записів, які були складені під час перевірки, розробка заходів та відповідних рекомендацій щодо усунення знайдених порушень, складання звіту внутрішнього аудиту і пояснювальної записки.

Для перевірки достовірності первинних документів необхідно провести зустрічні звірки різних документів, а також зробити письмовий запит у відповідні підприємства про стан розрахунків. Під час аудиту розрахунків необхідно встановити наявність договорів, звернути увагу на правильність застосування тарифів та цін. Аудитор проводить вибіркочну перевірку значних сум, вивчає господарські договори та первинні документи. За результатом перевірки аудитор робить звіт внутрішнього аудитора.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Спільки власників житла України [Електронний ресурс]. – URL: <https://spilka.pro/u-2019-rotsi-zmenshyvsya-riven-rozrahunkiv-za-komunalku>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3. Хохлов М. П. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства [Електронний ресурс]. – URL:http://economyandsociety.in.ua/journal/10_ukr/70.pdf

4. Ступницька Т., Бамбуляк І., Маркова, Т., Кулік Н. Кредиторська заборгованість підприємства: оцінка та механізми управління [Електронний ресурс]. – URL: <https://doi.org/10.15673/fie.v10i4.1134>

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ (ТНК)

Можайкіна Н. В., кан. екон. наук, доцент, Биковська Г. В., студентка, Харківський національний університет міського господарства, імені О. М. Бекетова

В сучасних умовах інтернаціоналізації управління інвестиційними ризиками посідає значне місце в ефективному функціонуванні великої кількості підприємств, що здійснюють свою діяльність не тільки на національних ринках, але і за їх межами. В першу чергу це стосується транснаціональних корпорацій (ТНК). ТНК бажають нарощувати обсяги інвестицій до приймаючих країн. Також всі операції транснаціональних корпорацій за межами національного ринку відбуваються в іноземній валюті. Через це ТНК в своїй діяльності зіштовхуються з ризиками частіше, ніж національні компанії. Ці факти обумовлюють велику актуальність управління ризиками в здійсненні міжнародного фінансового менеджменту.

На сьогоднішній день інвестиційний клімат України можна вважати не досить привабливим з точки зору інвесторів, через відсутність політичної стабільності, недостатньо врегульованого податкового законодавства, що є не достатнім гарантом безпеки для іноземних інвесторів, не до кінця розвинену фінансову інфраструктуру, яка перешкоджає надходженню необхідного обсягу іноземних інвестицій. Це породжує різні інвестиційні ризики, через які потенційні інвестори не надто бажають вкладати гроші в Українські компанії.

Управління ризиками формально починається з виявлення істотних факторів ризику, які можуть призвести до порушення бізнесу, створюють нові можливості для бізнесу, а також визначають вартість корпоративних активів і зобов'язань [1, с.135]. Тоді уразливість по відношенню до виявлених ризиків, у тому числі фінансових ринкових чинників, соціально-економічного розвитку, конкурентних дій, стихійних лих, терористичних актів і т.д., аналізуються. Заходи потенційного впливу несприятливих оцінок можуть служити основою для оцінки ефективності зусиль щодо зниження ризиків і вигод від хеджування шляхом участі в похідних фінансових інструментах страхових договорів, фінансування ризиків і т.д. Ця структура вимірювання ризику використовується для спостереження за розвитком економічних впливів і оцінки зміни в навколишньому середовищі ризику, які можуть вимагати нових відповідних дій і переоцінки сучасних чинників ризику. Весь підхід до управління ризиками